

Lateralita

Je přednostní užívání jednoho z párových orgánů hybných nebo smyslových.

Rozlišujeme:

- lateralita tvarová (př. u obličeje)
- lateralita funkční (orgány, které pracují lépe)

Vývoj laterality: lze pozorovat dokonce už v 12-27 týdnu vývoje plodu, přibližná převaha jedné končetiny se začíná postupně projevovat kolem prvního roku, od čtvrtého roku začíná její vyhraňování naplno, vyhraněnost by měla být dokončena při nástupem do školy, rozlišená lateralita je důležitá již od narození, podle ní se strukturují řečová centra v mozku, řečová centra se u 97 % praváků nacházejí v levé hemisféře, u leváků se nezdá (asi v 30 %) nacházejí v obou.

Typy laterality: Praváctví. Leváctví. Nevyhraněná laterality. Překřížená lateralita

Genotyp laterality: nezměněná projekce vrozené dominance v orgánech

Fenotyp: ovlivněn společenským prostředím

Vynucená lateralita: hemiparéza, malformace, amputace, deformace, plegie ad.

Ambidextrie: je stejně dokonalá obratnost pravé i levé ruky, z hlediska dimenzí laterality, se jedná i o stejně dokonalou obratnost nohy či oka, jedná se o vrozenou dispozici, k jejímuž rozvinutí dochází v drtivě většině případů u leváků, mezi známé ambidextry patří Leonardo da Vinci nebo Michelangelo.

Diagnostika laterality

MATĚJČEK, Zdeněk; ŽLAB, Zdeněk. Zkouška laterality. Psychodiagnostika, Bratislava, 1972:

Uvádí zde např. tyto úkoly:

Představ si, že navlékáš nit do jehly, označ ruku, kterou jsi držel nit.

Představ si, že smotáváš rozmotaný krejčovský metr, označ ruku, která motá (ne tu, která drží kotouček).

Představ si, že jednou rukou házíš tenisový míček do krabice, označ ruku, která hází.

Kterou rukou strkáš klíč do zámku?

Sáhni si na ucho a na nos- kterou rukou?

Spoj ruce tak, aby byly prsty zasunuty do sebe. Která ruka má palec nahoře?

Představ si, že chceš v jedné ruce rozmáčknout ořech. Ve které?

Zatleskej tak, aby jedna ruka byla nahoře a druhá dole. Označ horní ruku.

Naznač jednou rukou, jak vysoko dosáhneš. Která ruka to byla?

Podej sousedovi tužku. Jakou ruku jsi použil?

